

VÅLER: Det er en god uke for Julia Vance. Mandag avduket kunstneren marmorskulpturen «Sitterede» på nye Benterud skole i Hønefoss og i dag markerer Våler i Solør sitt 1000 års-jubileum med avdukingen av hennes marmorskulptur «&».

SHH

FØRDE: I 1922 ble den første Vestlandsutstillingen vist, og i år er det altså duket for hundreårsjubileum. Etter å ha vært vist i Haugesund, Ålesund, Øystese og Stavan-ger er nå turen kommet til Førde og Sogn og Fjordane kunstmuseum.

SHH

Hemmelig ingrediens

Man må knuse noen egg for å male «Nattevakten». Det er i alle fall konklusjonen til forskerne som sammen med konservatorer ved Rijksmuseum i Nederland har analysert Rembrandts mesterverk fra 1642. Analysen inngår i forberedelsene til en større restaurering, og funnet av eggeplomme i malingen har overrasket konservatorene. For impasto-teknikken Rembrandt har brukt på «Nattevakten», altså at malingen ligger tykt på lerretet, trengte han bare blande malingen med linfrøolje og blyhvitt, fortalte forskningsleder Gerard van Ewijk til The Guardian i forrige uke. Han kalte eggeplommen for et mysterium. SHH

fordring til kamp.

ghet

det nye Nasjonalmuseet, er nok et tegn på markant endrede holdninger. Også Marakatt-Labbas kunst er innkjøpt på Vestbanen. Utviklingen har dessuten skjerpert interessen for de avdøde samiske utøverne som lenge har hatt en plass i norsk kunsthistorie, som klassikeren John Savio og modernisten Iver Jåks.

Også i resten av Nasjonal-museets nye samlingsutstilling er kunst skapt av samer blitt synligere. Det var på høy tid. Samme år som Documenta-gjennombruddet fikk imidlertid Nordnorsk kunstmuseum i Tromsø mye oppmerksomhet for å forvandle seg til det samiske kunstmuseet som ennå ikke eksisterer her til lands.

Da jeg så «Historjá – broderi for Sápmi», kjente jeg igjen slående mye om både klima og kamp fra da jeg før årets biennaleåpning intervjuet Máret Anne Sara hjemme i Kautokeino. «I samisk tenkning stiller vi alle på lik linje – landet, dyrene og menneskene. Alt henger så tett sammen at dersom du utsetter den ene parten for vold eller ødeleggelse, har det direkte konsekvenser for de andre», fortalte hun.

Det ville overraske meg om ikke Britta Marakatt-Labba kunne ha sagt det samme.

Kåre Bulie
kunst@klassekampen.no

HARDT ARBEID: Kunstner Hans Hamid Rasmussen har børstet støvet av bildene han som 21-åring tok den siste sommeren med tømmerfløting på Glomma.

FOTO: HANS HAMID RASMUSSEN

Som strøm i elv

KUNST

«Elva er et annet sted»

Kunstmusikk av Hans Hamid Rasmussen. Utgitt av Torpedo Press i samarbeid med Guttormsgaards arkiv. Redigert av Ellef Prestsæter.

ANMELDELSE

Hans Hamid Rasmussen har latt tvilen komme bildene sine til gode.

Tømmerfløting var aldri en jobb for den som var redd for å bli våt på sokkene. Balansering på sleipe stokker og padling i strie elver var hverdagskost om man tok på seg å lede tømmer ned vassdragene.

I Hans Hamid Rasmussens kunstmusikk «Elva er et annet sted» tas vi med til 1985 og historiens siste fløtesong på Glomma. Med fotoapparatet om halsen fulgte Rasmussen – den gangen en 21 år gammel kunstnerspire med sommerjobb i *sluttrensken* – tømmeret fra Elverum til Glennetangen. Men noen plass i det som etter hvert skulle bli Rasmussens kunstnerskap, skulle fotogra-

fiene ikke få. For kunstneren selv framsto bildene snart som naive ungdomsarbeider av heller tvilsom kunstnerisk verdi.

At vi nå, 33 år seinere, likevel inviteres til å betrakte de 80 fotografiene som kunstverk, kan den avdøde kunstneren og samleren Guttorm Guttormsgaard (1938–2019) gis noe av æren for. «Elva er et annet sted» er første bok i «Verdenskunst – hverdagskunst», en bokserie som utgis av Torpedo press i samarbeid med Guttormsgaards arkiv. Arkivet forvalter arven etter Guttormsgaard, som gjennom hele livet fastholdt at et vakkert utformet skohorn kan være like verdifullt som et maleri av Édouard Manet.

At det for Guttorm Guttormsgaard ikke fantes skiller mellom den såkalte verdenskunsten og objektene vi omgir oss med, smittet over på Rasmussen: «[Hans] overbevisning om at kunnskap om det å skape er noe du like gjerne finner hos håndverkere og arbeidere som hos kunstnere, bidro til å fjerne tvilen min», bekjenner han i etterordet.

Sett gjennom Guttormsgaards linse åpner boka for

refleksjoner om hva som skiller fotografi som kunst fra fotografi som dokumentasjon. For ganske riktig er Rasmussens fotografier et verdifullt

vitnesbyrd fra et arbeidslags siste sommer i Glomma, men de kan også tjene som inn- gang til en langt breiere fortelling om menneskets utrettelige forsøk på å temme og utnytte naturkreftene.

Fotografiene unnslipper ikke en viss nostalgi, over både tømmerfløting som tapt industri og et stykke norsk kulturhistorie som forsvant ut med, om ikke badevannet, så i alle fall ned elva da tømmerfløtingen ble avvirket her til lands i 2006. Nostalgi hviler også over Per Pettersons fine tekst i boka, hans erindringer fra da han som åtteåring ble tatt med til Bingsfossen for å se fløterne i arbeid.

Likevel blir boka aldri sentimental eller romantiserende. Mye fordi motivene bærer så tydelig preg av å være valgt av en deltakende observatør, men også fordi Rasmussens bildetekster er så nøkterne. Som i hans beretning om en død grevling som kommer flytende ned elva, *oppblåst av gass og stor som en gris*. Arbeidslaget begynner å fabulere om at det likner et jungeldyr, men det varer ikke lenge. «Den fryktelige stanken fra kadaveret la raskt en demper på fantaseringen.»

Sara Hegna Hammer
sarah@klassekampen.no

FROGNER KINO

Onsdag 31.09.

17:30 - Nope

20:15 - Top Gun Maverick

Torsdag 01.09.

20:15 - Elvis

Fredag 02.09.

18:00 - Utvandrerne

PREMIERE

21:00

Wheel of Fortune and Fantasy

Lørdag 03.09.

13:00

Wheel of Fortune and Fantasy

15:30 - VEGG VEGG VEGG

17:30 - Nope

20:15 - Elvis

Søndag 04.09.

14:30 - Elvis

17:45 - Utvandrerne

20:45 - Nope

Mandag 05.09.

19:00 - Utvandrerne

Tirsdag 06.09.

20:45 - Top Gun Maverick

MER OM PROGRAMMET OG BILLETTER: WWW.FROGNERKINO.NO